

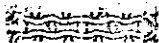
A' RÓMAI CSÁZARI ÉS AP. KIRALYI FELSÉG-
NEK KEGYELMES ENGEDELMEVEL.

Inaút BÉTSBŐL Pénteken 26. Augustusban 1791.

Közelebből esett elegyes Történetek.

Minden felé meg van már a' békelesség — leg al-
latb annyira meg van már ennek fundam-
toma vetve, hogy ha a' Koronás és Koronazandó
Fejek' mostani *Pilnitz* gyűlése el végződik, és a'
szomszéd Hatalmasságok egy más között ki tsinálhat-
ják; nem csak a' békelesség hirdettetik ki; hanem a-
ma hájdani hogy *Frantzia* *Minister Verzennes* régi ta-
nátslása szerint ki dolgoztatik; hogy a' belső tsendef-
ségnek általmásta ugyan és egyéb tszükséges szolgál-
atokra mindenik *Udvar* tartson bizonyos számú fegy-
verés népet, és a' mint némellyek akadják tudni, a'
leg hatalmasabbik is tsak 180 ezeret, és így azon nem
emberi természetéhez illő szörnyű vérontásoknak vé-
get vellenek — 120 ezer néppel kevelsittelvén vala-
mely Fejedelemtnek a' hadi költsége minden ezren-

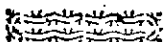
dében, és ki ki tsendesen mind a Földön is néki dolgozván a' maga földjét, tsak zo elzandók muva is mind az Udvarak, mind ezeknek meg kissebbiek terhü Tartományaik gazdagok és boldogok lehetnek. Ugy gondolkoznak némelyek, min' hogy a' *Kethidi* Hertzeg is edgyütt léfzen *Pilnitzben*, hogy valami Ország tserelés is lenne; és hogy e' lenne Frantzia országra nézve is az a' hatalmas Tanács, mely az onnan eredett (ugy nevezett) *Pellisnek* gátat vetne, és a' Frantzia Uralkodás hajdoni modját közakarattal megint helyre kívánná állítani. — A' Frantzia Király testvére az ugy nevezett *Arctiai* Gróf, ki sokad magával jelent vala meg *Bétsben*, *Berlin* felé indúlt, és onnan *Pétersburgba* szándékozik. Ugy tapasztaltatott, hogy a' mi F. Urunkkal hozszas tanácskozásokot tartott mind maga, mind vele lévő nagyobb emberei, kik közzül valának ama hajdoni híres *Minister Colonne*, *H. Polignak* es *Gróf Ezerházy Bálint* — anoak az *Eszterházinak* Unokaja, ki még *Bertsényivel*, *Defóssival*, *Eberginyivel* s a' t. költörtek vólt szegestől által *H. Rákotzi Györgynek* tzerentséje estvéjén Frantzia Országba, 's ugyan o' meg is telepedett vala. Meglátogatta az itt lévő *G. Eszterháziakat*, kikhez élzre vehetőképpen hasonlító ábrázatjára nézve. Magos szál ember, telles és valamennyire kantsal. A' Frantzia Zenebona előtt egy Huszár sereggel birt, az ólta pedig *Belgiumban* 's másút mulatozott, a' hól mostis Felfélege és 4 magzatjai mulatoznak. — Minek előtte a' múlt hétfő délután *Ferentz* fő Hertzeggel edgyüt minden szolgák és Királyi pompa nélkül tsak egy fél fedelű 4 lovas úti szekérben *Tsek* Ország felé indúlt volna F. Urunk, az előtt való vasárnap meg látogatta vala ő felfélege a' Status edgyik Öreg Attyát *H. Kautnitzot*, és mint egy 2 orákig tanácskozék vele. — A' mi F. Palatinusunk fő *H. Leopöld* tegnap előtt friss állapotban érkezett-fel *Budáról*, hogyka' maga felféleges *Annyának* neve napját ülhesse, és hionap indulnak ő felfégek minyájon *Prága* felé vala k tsak a' F. Udvarból oda menendék. — A' *Pruszsz* us Királynak és

és más nagy Vendégeknek készítettnék Prágában szállást, kik más név és ábrázat alatt jelen fognak a' Koronázáson lenni. — A' mi Kedv. Fő Hertzeg Alzszanyuak *Máriána (Mária Anna)* ki a' *Prágai Natter Dáma* Izüzek Fejedelem alzszonyának nevezetett, és már minden képpen ki-készítettett olly szerentsés, hogy a' Tsch Koronát maga fogja Sept. 12 diken édes Anyjának; F. Királynénknak fejére tenni. — Minden nap tsak a' fok drága készületeket szemléljük menni Prága felé. G. *Ejzterházy Keresztz* Ur is jövő utjában *Szisztouból*, és ugy értjük; hogy még a' *Prágai* Koronázáson jelen akarna lenni.

Alta ruit Cedrus! „Egy jó szívü buzgó, Hazafi, egy jó Keresztény; az Özvegyeknek; árváknak, a' Muiáknak édes Anyai. nyelvünknek egy nagy oltója, egy Magyar gyalag feregnek vagyanalls, Feldmarsal és a' N. M. Kir. Tettörző feregnek Fő Kapitányja G. *Károly* Antal Ur ö Exja a' múlt Szeredán estve 5 és 6 ora között; Bétshez nem meláze a' maga nyári mulató izállásán *Penzing* solujában kimúlt az élők közül. Törtörtökön felbonnatott, és holnap vitetik tette Szathmar Vgyebe a' maga temető börtjába *Kaplyonba*, hol Anya es Nagyanya nyugolznak. Az Özvegy Gráfné már beköltözött bétsbe. Az ifjú G. *Károline* éppen most vagyan megáldatott tereben — nem érte meg ezen áldott Anya azt az örömmel várt orát, melyben a' maga Unokáját láthatta volna. — Nyu odjék tsendesesen! megérdemli; hogy minden Hazafiai így sohjoitsanak utána. Tsak alig ha hi. *Ejzterházy* nem léfzen a' M. Tettörző feregnek Fő-Kapitányja. —

Az *Aug.* és *Helv.* Vallast tartoknak *Synodusok* Sept. 12-dikén kezdődnek; az elsoknek *Pestén* K. Biztos *Brunzvik* Josef Ur Exja alatt; a' masodikoknak Budán *Almási* Pal Ur ö Exja alatt. — Hajdóni Pelli *Politzáj* Director *Gotthárdi* Ur 4000 R. for. elztendei fizetéssel Bétsben F. Ts. Királyi valóságos Ud. Tanácsosa tetetett. — Hazánkuk fok rézeiben 1 for. és 2 marjás egy köből buza — lefész mit adni a' siro gyerek kezebe!

Külső Országi Hírek.

Frantzia Ország. — Fel-olvastatván az egész Frantzia új Constitutio Aug. 8-dikáig, ekkor annak minden punktumait a' Nemzeti-gyűlés rendre elő vette, 's a' mi a' nevezetesebbeket illeti, őket a' következő módon vizsgálta, rázogatta és változtatta meg: — „A' közelebb költ *Kurirban* is elő hozatott *Toldaléknak* azon punktumából, mely az örökös Nemességnek el-törléséről szoll, a' Deputatusoknak némelly Tagjai kezeiket egészen ki-mosdották, és az ezen punktum felett való tanátskozásban jelen nem vóltanak. — Kérdésben jött továbbá, hogy ugyan ezen *Toldalékban* miért állana ezen szó: *Papi fogaddás-tételek*, 's miért nem: *Klasiromi fogaddás-tételek*? — itt tsak ugyan az első nevezet meg-maradott. — Aug. 9 dikén a' fellyebb való *Kurirban* le-iratott I-ső Titulusban ezen szók után: — *Minden szabad legyen beszélni, írni, és nyomtattatni* — hozzá adattatott: *és ki adni.* — Vóltanak olyan Deputatusok, kik a' Frantzia szabadságot annyira ki-akarták terjeszteni, hogy akár minémű nem-szabad ember, ha egyszer a' Frantzia földre bé lépik, már ott szabaddá vályyon: de nem érheték-el tzellyokat 's a' t. — A' II dik *Titulus*, mely az Orzágnak el-osztatása, és a' Polgárságnak Státusza felől szoll, következő *Artikulusokból* áll:

„ 1.) Frantzia Ország Sz *Departmánokra*, minden *Departmán* a' maga *Districusaira*, és ezek Kántonokra vagynak el-osztatva. — 2.) Polgárok-nak tartatnak — kik Frantzia Országban, Frantzia atyáktól születettek — kik idegen atyától Frantzia Országban születetvén, itt lakosokká lettenek — kik idegen Országokon Frantzia atyáktól születetvén, hazájokba vissza mentenek, és a' Polgári hitet le-tették. — végre, kik a' Vallás miatt Frantzia Orzágból ki-vándorolt atyáktól vagy anyáktól születettének, és hazájokba lakni vissza térve a' Polgári hitet le-tették. — 3.) A' kik Frantzia

tzia Országban idegen atyáktól születettek, az Országban való öt évtizednyi házi módon való lakások után, ha mozdulhatatlan jöszágot szerzettenek, feleségül Frantzia születésű leányt vettenek, vagy valami kereskedélt állítottanak fel, és a' Polgári hitet le-tették, Polgároknak tartatnak. — 4.) A' Törvény hozó test, fontos okok miatt, más feltételeken kívül, ezen kettő alatt-is, ha az ember házi lakófsá válik, és a' Polgári hitet le-tészi, adhat valakinek hazafiságot. — 5.) A' *Polgári Hit e' következendő: Esküszöm, hogy a' Nemzethez, Törvényhez, és Királyhoz hiveséges leszek, és az Ország-nak a' N. Gyűlés által 1789 ben, 1790 ben és 1791-ben ki-adatott Constitutioját minden erőmből oltalmazom.* — 6.) El-veszti valaki Frantzia Polgárságát — ha más Országban Hazafivá válik — ha olyan bűnletésre ítéltetik, mellynek ereje szerint ki kell esni a' Polgárságból, és a' mig ez aloll ki nem szabadul — ha meg-átalkodásért hozatott ítélet alatt vagyon — — ha valami külső országi Ritteri Rendbe avattattya magát, melly Rend a' Nemes-ségnek meg bizonyítását kívánnya. — 7.) A' Városokból és a' Tartományoknak bizonyos kerekded-ségből álló Rész, egy *Közönséget* fog tenni: melly Tartomány-béli Kerekdedségnek vagy Kerületnek nagyságát az Executiva Hatalom fogja meg-határozni. — 8.) Minden Közönség Polgárjainak vagyon Jussa, ezen *Közönség*' ügyeinek folytatására meg kívántató személyeket a' Törvény által ki-szabott mód szerint váloztatni. — 9.) Azon Regulák, mellyek a' Városok Elöll-járóinak leg-jobb végre tzelező kötelelségeiket meg-határozzák, a' Törvény által szabadnak nékiek olejebbe.

Ezen II dik Titulusnak Artikulusai a' meg-vis-galtatásbban e' következendő módon változtattanak meg. — Az 1-sőhöz hozzá adattanak ezen szók: *A' Frantzia Birodalom meg-oszthatatlan.* — A' 6 dik Artikulus ezt a' változást szenvedte: hogy el-veszti valaki a' Frantzia Polgárságát úgy-is, ha
 ollyan

olysan külső Rendbe vagy Testbe avatkozik, melly Papi fogadás tételt kíván.

A' III-dik Titulusnak Artikulusai így következnek. — 1.) A' Felsőség a' Nemzeté egyedül, és megoszthatatlanul. Ezt a' népnek egy magános osztálya is nem gyakorolhattya. — 2.) A' Nemzet mellytől vérszi minden Hatalom a' maga eredetét, ezen Hatalmat csak Helytartói által gyakorolhattya. A' Constitutiót *repraesentállyák* a' Törvényhozó Test és a' Király. (Ezen Artikulus ellen hozzászias ellenmondások fordultanak elő, azt erősítvén némellyek; hogy a' *Repraesentánsoknak* valósztatniok kell; a' Király pedig nem valósztathatik; tehát nem is lehet *Repraesentans*, hanem csak első szolgája a' Státusnak. Mások azt erősítették, hogy a' Király, nem valósztott, hanem természet szerint való *Repraesentánsa* a' Nemzetnek 's a' t. és így ezen Artikulus is a' maga valóságában meg-hagyott. — 3.) A' Törvényhozó Testet tétli a' Nép által valósztatott *Repraesentánsokból* álló Nemzeti-gyűlés. — 4.) Az Uralkodás formája Monárkhia, és az Executiva Hatalom a' Királynak tulajdona, ki ezt a' maga méltósága alatt a' Ministerek, vagy más számoló személyek által az alább következő módokon folytattya. — 5.) A' Perlekedés-béli Hatalom, a' Nép által valósztatott Birákra bízatik. A' többi következik.

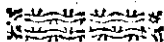
Spanyol Ország. A' *Morokkai Tsászar* Maurusai, még máig is iszonyu ágyuzások által rettegettik, az *Orán Várofsának* kö-falai közzé szorult nagy hitű Spanyolokat. — Azon Dekretoma a' Spanyol Királynak, melly Spanyol Ország alatt a' fellyebb való Kurirban tanáltatott, még olyan következéseket húzhat maga után, mellyeknek csak a' jövő *Seculumok* lehetnek gyászos tanu-bizonyosságai. Ugy tartják közönségesen, hogy réa' mennyen azoknak a' Frantziáknak száma, kik Spanyol Országban laknak 90-ezerre, a' Németeknek száma pedig 20-ezerre. Azt is mondják róllok, hogy ezek ott mind Fábrikákat és más mesterségeket üzö szorgalmal

toszardók, és a' Spanyol Királynak fömlített Dekretuma Izerint Spanyol Országot mind oda akarják hagyni, s inkább akarnak mind edgyik hazájokba visszafutni, mint a' Spanyol Király által kívántatott hitet le tenni.

Anglia. — A' Bordo-béli Frantzia Polgárok kérdést tettek Londonban az iránt, hogy mit lehetnek nekik az ő mostani környül-állásaik között a' Anglusokról tartani 's mire tzelozhatott a' minapában az a' sok Anglus hajó a' Frantzia széleken 's a' t.? — Ezen tudakozódásokra vettenek ők jenen egy tudósítást, mellyből a' többekj között ezne egy néhány következő szók, meg érdemlik az olvasást; — „Az Anglus Nemzet minden időben nemes indulatu és igaz szívü. Nintsen arra példa, hogy ő egy hívségének eleven érzékenységei által esmeretessé lett népnek földét ingereltetés nélkül valaha meg-támodta volna, kivált ilyen terhes állapotvában, midön (t. i. a' Frantzia Nemzet) Constitutiojának belső ellenségeitől nyughatatlanságot szenvedni kéntelenítettik 's a' t., — ilyen az Anglus szív!!

Svédzia és Orosz Ország. — Az Orosz Udvar Finnlandiának Várait erősítetteti. Saenksfund mellett egy uj Erőtséget épített, mellyre közelebről is 600 ezer Rubelek indittattanak ide. Valkiálánál hasonló módon szüntelenül erősítik a' Várat, és az itt dolgozó munkásoknak egy egész hajós Sereg áll készen őltalmazására. A' Svéd hajók hasonló módon készen állanak, és egy néhány Regementek vettenek parantsolatot, hogy hadi lábón állyanak készen; a' Svédeknek határ erőtségeik is ágyukkal és fegyveres néppel töltenek.

Német Ország. — A' Német Státusoknak Gyülései Frantzia Országra nézve ezen hónapnak 16-dikán bé végezték e' következő 7 pontokból álló Concluzumot. — 1. ben. A' Német Státusok magokat a' Frantzia Országgal eddig fenn állott minden bekefség-béli Szerződésikhez és kötésekikhez szorosán hozzá akarják tartani, némelly magános Fejeknek Szerződésikre lo, kissebbet sem ügyelvén. —

2-szor. A' Frantzia Nemzeti Gyűlésnek azon végzései, mellyek az *Alsátziába* bé-bíró Fejedelmeknek Jufsaiikat megbántják, éppen és tellyességgel semmit erőnek és erőteleneknek lenni esmértenek. —

3-szor. A' Tsászfárhoz fog küldettetni egy hálá-adó Levél azért, hogy Dec. 4-dikén a' Német Fejedelmeknek dolgában, a' Frantziáknak Királyaéhoz írt volt. — 4-szor és 5-szor. Mivel a' Frantzia Királynak Mártz. 3-dikán Bétsben el-érkezett valólsza, sem külső formájára nézve törvényes nem volt; — mert a' Német és Frantzia Országok öf-fszokásaik ellen nem Deákul, hanem Frantzia nyelven volt irattatva — sem belső foglalattjára nézve a' várokozásnak nem felelt-meg; tehát a' Tsászfárra bizattatik továbbra is, hogy még némü-némü továbbbi jelentéseket tégyen ebben a' részben. —

6-szor és 7-szor. Kérettetik a' Tsászfár, hogy a' szerint a' mi némü következései lésznek a' Frantzia Udvarhoz botsátaudó jelentéseinek, tudófttsa ő Felsége a' Német Statusoknak Gyűléseit, és a' Német Birodalomnak Kerületeinél tételesen olyan rendeléseket, mellyek által minden veszedelmes irásoknak el-terjedése meg-akadállyoztassék, és a' rend és tsensédség a' Német Birodalomban fenn maradjon.

Minthogy a' Papok' nüstelen állapotjáról mostanában annyit szóllának és irnak; tehát a' *Moguntzian Vállasztó Papi Fejedelem* egy igen nagy ajándékot tett fel annak jutalmúl, ki a' Papok nüstelen életek hasznáról és joságáról egy leg-jobban ki-dolgozott munkát készíteni.

Sokan bezéllik, hogy a' *Bavariani Palatinatus* az *Austriai Házhoz* tserélendő volna Belgiummal — de itt mi még vakok vagyunk valamit látni és iteni — annál is inkább, mivel már Belgium a' Hódolást is le-tette, és *Károly* fő Hertzegét maga kérte ki magának. Azonban mindent az idő mutat meg.

— A' 11 dik Aug. esett *Muszka* és *Porta* között való békességnék előljáró punktumai, a' 8 hónapi fegyver nyugvás s. t. a' Bétsi Udvar. Levelekben is ugy hirdettetett ki, mint már a' *Kurirból* láthattuk

„ A' Gömör V. megye-béli Augusztána Vallást tartó
Evangelikusoknak Tsetnek nevü Várofsában tar-
tatott Kerületbéli Gyűlésekben, ezen N. V. megye
fő Notáriusfa Chdzár András Ur által készítettett
és közönségsé tétetett gondolatok.

Inclite Districtus !

Liceat mihi quoque, cum per Officii rationem
non prius licuerit, dicere; quae relate ad projectum
Constitutionum Ecclesiasticarum cogito, et cogitare,
quod rectum puto. Scilicet; — Synodus nobis in-
stat. Synodus, Leges publicas, easque, quod fie-
ri poterit, perpetuo valituras, perlatura. —
Quantam hic, religionis Majestas, communis salus,
Legislatorum honor, attentionem et exactitudinem
exigant? quisque videt. — Tutī agemus omnes;
dum singuli Opinionibus praecudicatis abdicatis,
gloriam et comoda privata, Glorīae Dei, & com-
modo Religionis victimatum iverint. Cum autem,
— Synodus, plurium, aliquid deliberandi gratia,
in unum coactione, definiatur; plurium vero nomi-
ne singulae Ecclesiae veniant; hae porro Societates
Religionis causa coalescentes, sint, singulas demum
Ecclesiarum interesse possibile non sit; consistit: Jus
illud per Deputatos qua Ecclesiarum Repraesentan-
tes, exercendum, scopoque hoc, Repraesentantibus
normam agendorum, id est, Instructionem exhiben-
dam esse. Unde, — Dispiciendum: ad quatuor
objecta & Principia se danda Instructio imprimis re-
vocare necessum habeat? — Siquidem in Synodo,
neque Religio, qua per scripturam et symbolicos
libros jam fundata fundari; neque seu Judicialia,
vel stricte Politica in eadem agitari queant, con-
fectaneum est: Instructionis materiam nonnisi circa
accidentalibus Religionis sese occupare, unaque eo ab-
solvī debere: Ut sua consistat Religionis Majestas, san-
ctitas, et perpetuitas; Inclito vero huic Districtui
exillimatio. Futurum id spero: quod si

1. mo. Cuncta ad Originariam simplicitatem re-
vocata fuerint. Quod ut sequatur, e re erit — —
a) Liturgiam, Majestati Religionis cohaerenter deter-
minare, & ad primitivam simplicitatem, modo,

qui convenientissimus judicabitur, prudenter reducere, atque adeo. — *b.)* Cerimonias otiosas, sensusque magis, quam mentem afficientes tollere. — *c.)* Ex aedibus sacris non necessaria, uti sunt Altaria, Organa, Icones, Musica, cetera exesse facere, Porro — *d.)* Ministerium veste decora induere, et talibus, quae mystico sensu geruntur, idem exuere. Demum, — *e.* Libros cantionum, precum, agenda cetera reformare. — *f.)* Concionatoribus Textum liberum circumstantiis temporum et Locorum prudenter accomodandum permittere, & sancire: ne cantu fiant ea, quae Oratione debent. — Fieri hæc et similia possunt: quia

1.) Jam alibi facta sunt. Porro — 2.) Dogmata non attinent. Et — 3.) Talia sunt, quae Christo et Apostolis ea ratione ignota erant, ut quasi possit: An Petrus ipse cultum præsentem pro illo, quem tradidit, obtutu primo, habiturus esset. —

Fieri debent: quia

1.) Christi Religio interna Puritate, non externo otioso cultu et absolvi, et commendari debet. Et — 2.) Abolitis his occurreretur Sumptibus, egenae Juventutis educationi felicius, quam splendori exteriori, inutiliter destinandis. — 3.) Lucrifiet temporibus sacratum. — 4.) Conjunctio cum fratribus promovebitur. — 5.) Offensionibus & calumniationibus obviabitur, et fiet: quod olim jam Synodus Rosenbergenensis fieri optavit: sentationes cupienti nemo bonus non volet. Sane! — Si debiliorum perpetuo habita fuerit ratio: lacte semper vescedum erit: horum quippe numerus vincet. — Si porro cultus semper sensualitati accomodabitur: ratio & mens semper in pasta manebunt: plures enim sensus, quam ratio moderatur. — Deus est in Spiritu et veritate pura mente colendus. Non necessaria lento passu extirpanda; necessitas extirpationis absoluto Canone decernenda; animorum ceterum praeparatio doctae proborum Ministrorum Linguae committenda. Certum est: — Et Paulum Apostolum pia fraude gentibus imposuisse; et Petrum Judaizasse; Et

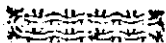
Lutherum Externam Missae Sacrificii formam retinuisse. At fiebat id in Infantia Religionis. Adolefcentum est! adest jam plenior Lux. Ubi deest, danda est. — Sublata jam sunt siue scandalo multa: Sublata hic Histronica Passionis Christi, olim passim usu veniens, decantatio, ibi sacra antelucana, et Luminis lucente die medio usus: hic panni sub S. Synaxi expansio; ibi Graecum Kyrie, Hebraeum Halleluja, & Latinum Oremus; hic accessus et recessus, ad altare: ibi, alba, et similia alia. Cur tollerabitur reliquum; quod solum hominem oblectans, Deo placere nequit: Invenit horum pleraque Paganismus; acceptavit sensualitas, aluit Enthusiasmus, sustulit Fanatismus; toleravit otium Praesbyterii; continuavit superstitio, et meliorum Ignoratio. Et quia

II do. Scholae Seminaria essent Ecclesiarum, consequenter magis atque Tempora curandae videntur, agendum esset: ut quatuor minimum Districtualia Gymnasia, et Seminarium erigantur: Methodus docendi desigatur: Docentes, & Docendorum egeni debite provideantur: Fundi particularium Gymnasiorum ad publica Trivialibus Scholis locis suis relictis, & respective auctis, transferantur.

Nervum suppeditabunt, quibus Dei et Gentis gloria chara sunt, augebunt vicinae potentiae, & provinciae, quia jam auxerunt. Et quid in tam publico proficuo coepto ab Augusto non sperandum? Scholis formantur veri nominis homines aequae ac Cives. Omnia ergo tentanda. Qui nihil incipit, nihil finit. Quo vero

III tio, Dogmata illaesa servati, Pastores in Officiis teneri, Ordiniq; sua constare possent integritas: Superintendentibus, & Senioribus parro quoque opus erit. Danda erunt his Jura, neque pauca nimis, neque multa valde. Multa, statum calamitatibus, pauca religionem despectui exponant.

Superintendentes esse possent quatuor; plures, quia nervus deest, esse non possunt, et, qui erunt, pro decore Religionis provideri poterunt. Et, hi quatuor

tuor ab onere Ordinariorum Concionatorum relevandi, caeteroquin Diaecesibus suis pares erunt. Porro

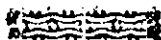
Superintendentiis stabilia loca desigi deberent: his assignandi essent Secretarii, Cancellariae, scripta Diaecesana tractaturi, et conservaturi. Ita non erit opus futurum: Lipsana a Viduabus vel Successoribus conquirere: Ita perennia esse poterunt scripta necessaria, neque necessitatis erit, idmodi Cimeliis sine desitui, seu, ut autographum Synodi Szepes Váralyensis, a Tyrnavia, ubi Telle Pétersio asservantur, repetere; vel ut Originale Articulus Septaviensis Synodi Confirmans Diploma Clarissimi Hajnotzii Librorum manibus lacerum eruere. Ceterum siquidem

IV. *to.* Curatoribus animarum, praeter Conscientiae Tribunal nullum aliud competere queat; ceteretur: Causarum civilium dejudicatione V. Clerum arcendum esse. — Admovit hunc Tribunalibus Lucri, honorisque cupido; sustentavit barbaries, et Secularium Vasta Caligo. Quid exitu? tristitia cessigia sistunt. — Ecclesiae potestas est spure spiritualis: Officia Ecclesiarum praedicatione verbi et administratione Sacramentorum absolvuntur. Pastorum proinde est Morali et Dogmaticae Theologiae, non Juridicis incumbere: Pastorum est, pasce, non pasci, Tribunalibus subesse, non praeesse, nec adesse. — Nihil his Juris est, nisi fors spuriae Iudiciorum Decretales, pro probandi principio, adoptentur, ad Judicialia. Regnum Christi non est de hoc mundo. Apostolis datae erant claves; Petro ademptus gladius; Christus arbiter Divisionis esse recusavit, et adulteram judicare detrectavit. — Nihil pariter Juris est ad Matrimoniales etiam causas. Causarum harum Objectum perinde civile est, ita pertinens ad Clerum; sicut olim Decimarum proprietarum dejudicatio ad Romano Catholicum Hungaricum.

Certae cui Reipublicae gubernandae potestas est, huic Telle Cistercita Roberto Curald, & Status illi, quibus haec constituitur, consequenter et matrimonia, adeoque et Lites matrimoniales subjectae sint oportet — His et similibus callibus nactum erat

grandia illa incrementa Regnum Sacerdotium, quibus accidendis neque Seculorum aetas par esse potuit. Qua proin ratione nunc, ubi Status ubivis de sui emancipatione agunt, abdicabit se Politia connatis Juribus suis? Qua ratione referabit Tribunalia illis, quibus Christus clausit. Habet Clerus, quod agat, dummodo agere cupiat. Respondendum habet de singula gregis Sui anima. Improbam haec reposcunt curam! Alioquin, — Theocratiam Judaicam Evangelium sustulit: Causas consequenter Matrimoniales IX integris Saeculis, Basiliis, Chrysostomis, Augustinis, Ambrosiis cet. nihil in adversum obtendentibus, manus civilis tractavit. — Neque aliud hic praeter usum in argumentum antitheticos adferri potest. At infra characterem Pastoralem est, usum iuri usu, non Jure. Usus Jure carens, abusus est. Et, quia Teste Tertuliano Jura veritatis ampliora sunt omnia antiquitate quippe quae nulla plurimorum Saeculorum laedi valeant praescriptione, abusus licet praescriptus, hodie tollendus est. Sacerdotium Romanum in Exemplum vocari nequit. Mala tollenda sunt, non imitanda: Et non licet facere malum; quod alter faciat. — Sponte sua Clerus Evangelicus adventitio isthoc Jure se abdicare deberet. Ita, mortuus Saeculo Zelozius vacabit altari. Ita occurreret Criminationibus propriis incoformodis: non necessariis Sumtibus, & dabit Exemplum. Tandem —

V-10. Cum Ministerium ultra id ut ex altari vivat, & duplici honore honoretur, nulla a Christo Jura (quae enim Juris nomine cetera veniunt: potestatis titulo appositis insigniuntur) acceperit: in Societate vero Ecclesiastica aequae ad civili administratione haec necessaria sunt: danda erunt illi Jura, sed fixis Limitibus sepienda: Regimen Ecclesiae communicari illi poterit; proprie tamen reservandum est Ecclesiae, cui originarie competit. — Qui Regimen isthoc Ministerio assumit, Errorem Hildebrandum errat: Dominum in Ecclesiam Dei contra prohibitionem Petri, et indolem humilis Christi Doctri-

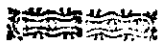

nae spirat: Usurpationem opacis seculis natam ignorantia, vel indulgentia Sularium sustentatam constabilire optat: argumento scripturae ea ratione caret: ut Textus, qui in partem hanc aduuci posset, eo ipso pro Apocrypho reputandus esset, — Ecclesia est coetus. Pastores sunt Ministri vocati per coetum. Ita vocatis surgit ex vocatione solum Jus acquisitum. Et — Quia ad pascendum Greges vocantur: potestatem habent eunta ea agendi, quae saluti gregis seruiunt, adeoque Jus monendi, hortandi, corrigendi: Pastorem (Excommunicatione ad Ecclesiam pertinente) suspendendi. Hoc sensu — Jure nominantur Duces, Pastores, Praesides, Rectores, Anstites: Ceteroquin ita subsunt Ecclesiae; uti Ecclesia statui. Et, prouti Pastores propter Gregem sunt ita hi propter Ecclesiam, non Ecclesia propter illos. Enimvero Ecclesia sine illis stare potest, illi, sine illa non. Demum

VI-to. Quemadmodum vocatio Ministerii ad Ecclesias pertinet; ita Electionem hujus, consequentem et Superintendentium, immo et Inspectorum Ecclesiarum, atque Scholarum his solis propriam esse, naturalis consecutionis est. Verum, — Cum plura sint et fuerint; futuraeque sint in Ecclesia Neurospasta: Jus suffragiorum regulandum, & aequis limitibus constringendum, ac non tam majoris, quam minoris partis; non tam numeri, quam ponderis ratio habenda esset. Unum adhuc super est, quod primum esse oportuisset. Nempe

VII mo. Censerem: Synodum uno Loco & Tempore immo, eodem conclavi, ex parte utriusque Confessionis celebrandam. Optavi hoc, ut passim notum est, prius, ac sensatiores id sentire intellexissem. Nunc plurimum sensa fortius accendunt aviditatem meam.

Sumus nos corpus unum; corpus, quod essentialia, & necessaria Fidei Dogmata, Fata publica, Leges Regni, & alia univerunt. Cur disjunganus ergo corpus, tot colligatum amicitiae, & necessitatibus vinculis. — Magna semper Politica iuit Di-

visioni nostrum studuisse. Nunc ne, eum conjungi possumus, repudiabimus, quod optavimus, vix seculis amplius rediturum? — Objecta Synodi erunt Religionis accidentia. Quid impedit? ne hæc unitim fiant. Unio isthæc externa sternet eum aetate viam ad componendum id, quod Sophismata Scholastica controversum fecerunt, Enimvero

Quae relate ad Dogmatica Dissensionis materiam præbent; illa illius indolis esse puto; ut vel tuto ignorari, vel apodictica certitudine definiri non possint. Quid? quod pleraque illorum talia sint, quae ita me latent: uti per alium feliciter ignorantur. — Controversiarum summa in Articulos Coenae Domini et Praedestinationis definit. At vero,

Seu id attendatur; quod utraque dissentientium pars veterem circa hæc Hermeneviam, multum jam emolliverit; seu id: quod pleraque Exegesium Harum, quibus putatis ad Rationem sæpe ovaluit, ad Cathedram potius Scholasticam (si hæc etiã digna erit illis) quam ad ambonem sacrum quadrent, ferviantque exercitando magis ingenio, quam homini in meliorem plasmando; seu demum id spectetur; quod subtilitatum, (steriles has cum Wolfio voco) quibus nempe Lucta in præviis plena est, eruditi, sic dicti, soli capaces sint, atque adeo longe majore populi parte, id, quod capit, et ita, uti capit, cedente, Fides in his pro fide eruditorum, non Religionis universim, hujus vel illius habenda sit, non videri: Cur cuncta unitim agi non possent?

Satis putarim fuerit ex Cathedra sacra tradidisse: Deum infinite bonum, bonum esse ita, ut nec malum velle, neque facere possit. Velle consequenter Deum, per essentiam suam omnibus bene, et bonum; atque adeo a me hoc pendere, ut mihi bene sit, vel male; prius quidem per Dei gratiam; posterius vero per me ipsum. — Satis item fuerit docuisse: Christum morte sua Justitiam mihi conciliasse, atque meritis suis me Patri arctius conjunxisse. Re per consequens tota a meritorum Christi applicatione pendente, num applicatio illa reali corporis Christi
osu,

esu, vel salutari solum meritõrum ejus recollectione absolvi, sigillarique debeat? Sine jactura salvis arbitrio, conscientiaequae cujusvis, ut arbitror, relinqui poterit. Myseria uti nemo exhaustire: ita et ignorare poterit.

Magis e re est: quid? & qua intentione? quis agat; quam quid et quomodo? in similibus credat.

Cum consequenter neque Dogmatica communem Synodum, communia Consistoria Scholas cet. impediant; urgendum, ut unita celebretur. — Et haec sunt Inclite Districtus! quae fanda habui. Si nihil in his erit, quod in Instructione spatio dignum esset, cogitata mea, manebunt tunc mea; sed brevi futura erunt plurimum. Quae dixi, pia intentione dixi, et si aliud nihil, minimum materiam cordationibus ad cogitandum potrexì. Sane! qui non dicit; quae sentit, Religione caret. Ceterum,

Veluti haec Religionis amor ex me expressit; ita spero, in plerisque saltem mecum sensures illos, quibus Dei, non sua gloria et utilitas, Elaterio est.

Promptus, pronusque dum meliora docear; abjurabo propria. Convinci me volens lubensque per quemvis suam; persuaderi nunquam: Sophismata spernam: Dicaçitati silendo et compatiendo respondebo. Dixi.

Tudositás — „Az Ó-Testamentomi Ekklészák Historiájának második Kötetjéis világságra lépett. Ezen Historia a' *Szentírás* szerint, az első Embertől fogva a' *Babiloniai* fogságból lett világra térésig írott a' *Delfini* Ekkleszának Prédikáçora *Majzonnet* Lajos által, és Fordítottatott ama Hazánk ngelve faradhatatlan edggik özlopja *T. Péçzety Josef* R. Komáromi R. Prédikátor Úr által. Találatik majs minden Könyvkötõknél, nevezetesen a' *Kiadó Urnál Boldogok* kéfenek minden órán a' mi atszanyaink is, kik már valahára Anyai nyevéken illyen 's ehez káfanló könyvekét olvaskatnak; kiknél eddig csak a' *Tsoltás* könyve vala minden Bibliotékájuk, 's a' *Hubner* Historiája.